

บทที่ 4

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่ามัธยิมเลขคณิต (\bar{X}) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two-way Analysis of Variance) ที่แสดงไว้ในบทที่สามนั้น อภิปรายผลได้ดังนี้คือ

ในด้านที่เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีคะแนนความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ผลที่ได้เป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนแตกต่างกัน จากตารางที่ 1 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีค่าคะแนนความคาดหวังเฉลี่ยเท่ากับ 46.08 ส่วนกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีค่าคะแนนความคาดหวังเฉลี่ยเท่ากับ 35.98 จะเห็นได้ว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ แกรนด์ลล์และแม็กคีย์ (Grandall & McGhee 1968) บินเดอร์และคณะ (Binder, et al. 1970) และโจนส์และกรีเน็คส์ (Jones & Grieneeks 1970) ซึ่งพบว่าความนึกคิดหรือการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การอภิปรายผลการวิจัยในแนวทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา ผลการวิจัยนี้สนับสนุนทฤษฎีของแบนดูราที่เสนอว่า ความสำเร็จในการทำงานที่ผ่านมาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน ความสำเร็จในการทำงานขณะที่เป็นนักเรียนสามารถดูจากผลการเรียนที่ได้รับ การมีคะแนนผลการเรียนสูงเมื่อเทียบกับเพื่อนในชั้นเรียนเป็นการเพิ่มการรับรู้ความสามารถของตน นอกจากนี้จากการได้สนทนากับอาจารย์แนะแนวและนักเรียน ผู้วิจัยทราบว่าทางโรงเรียนจะพิจารณาคัดเลือกนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทาง

การเรียนสูง ไว้เป็นตัวแทนของโรงเรียนในการสอบแข่งขันตอบปัญหาหรือชิงทุนต่าง ๆ ร่วมกับนักเรียนโรงเรียนอื่น ทำให้นักเรียนกลุ่มนี้รับรู้ว่าคุณมีความสามารถสูงกว่าเพื่อน ๆ ในชั้นเรียน ความเชื่อมั่นในความสามารถของคนจึงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากประสบการณ์ด้านความสำเร็จที่ผ่านมา ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนาความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของคน เมื่อประสบงานใหม่ในลักษณะต่าง ๆ จึงมีความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของคนสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ในทางกลับกันเพอร์คีย์ (Purkey 1978 : 31-32) เสนอว่านักเรียนที่เรียนรู้จากประสบการณ์เป็นเวลานานว่าตนไม่เก่งจะรู้สึกกังวลในการทำงาน และมักจะคาดหวังความสามารถของตนในระดับต่ำ ทำให้ลดความพยายามในการทำงาน และจะพยายามคงภาพพจน์ของตนตามที่รับรู้ไว้ ถึงแม้จะเป็นภาพพจน์ที่ไม่ดี นอกจากนี้นิโคลส์ (Nicholls 1979 : 94) เสนอว่านักเรียนที่มีประวัติการทำงานดีกว่าเพื่อน ๆ มักจะระบุสาเหตุการมีผลงานดี เช่นนั้นว่าเนื่องมาจากความสามารถของตน และจะคาดหวังความสำเร็จในการทำงานครั้งต่อไป ถ้าปรากฏว่าการทำงานครั้งต่อไปได้ผลงานดีเด่นอีก เช่นกัน ก็จะยิ่งทำให้มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตน แม้ว่าจะพบความไม่สำเร็จในบางครั้งก็จะได้คิดเสียว่าเนื่องจากโชคไม่ดีหรือขาดความพยายาม ส่วนนักเรียนที่มีประวัติการทำงานอยู่ในระดับต่ำ เมื่อเทียบกับเพื่อนในชั้นเรียน จะนำไปสู่ความเชื่อว่าตนด้อยความสามารถ เมื่อประสบความสำเร็จก็มักจะนึกว่าเป็นเพราะโชคและความพยายามไม่ใช่เพราะความสามารถของตน ในการทดลองครั้งนี้นักเรียนจะพบสภาพการณ์ที่ต้องทำงานอย่างหนึ่ง และคาดหวังก่อนทำงานว่าตนเองจะสามารถทำได้เท่าไรด้วยความเชื่อมั่นสูงสุด การคาดหวังความสำเร็จในการทำงานซึ่งตนไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อนจึงต้องรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ในอดีตที่ผ่านมา พิจารณาออกมาว่าตนเองน่าจะมีความสามารถทำงานได้สำเร็จระดับไหน การรับรู้และเชื่อมั่นในความสามารถของคนในการทำงานด้านต่าง ๆ ที่ผ่านมาเป็นข้อมูลสำคัญที่ทำให้ระดับความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถในการทำงานของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน กลุ่มนักเรียนซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจึงมีระดับความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนสูงกว่ากลุ่มนักเรียนซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ในด้านเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างเพศ การวิจัยนี้พบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของคนในการทำงานที่กำหนดให้ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไป

ความสมมุติฐานที่ตั้งไว้ นับว่าขัดแย้งกับข้อมูลที่เสนอว่า เพศหญิงมักจะคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของคนต่ำกว่าเพศชาย (Smart 1973 : 132, Crandall 1969; Dweck, et al. 1980) แต่ข้อมูลที่ได้ออกคล้องกับงานวิจัยของเฮาส์และเพอร์นี่ (House & Perney 1974) และงานวิจัยของสติเพ็คและฮอฟแมน (Stipek & Hoffman 1980) ซึ่งจัดสภาพการณ์ทดลองคล้ายกับงานวิจัยครั้งนี้ คือกลุ่มตัวอย่างได้ทำงานซึ่งคนไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน เพียงแต่ได้รับคำอธิบายเกี่ยวกับลักษณะงานและได้เห็นตัวอย่างงานที่จะได้ทำ และวัดความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถในการทำงาน ซึ่งงานวิจัยทั้งสองที่กล่าวมาพบเช่นเดียวกันว่า ทั้งหญิงและชายคาดหวังความสามารถของตนก่อนทำงานไม่แตกต่างกัน ถึงแม้ว่างานวิจัยครั้งนี้จะกำหนดให้กลุ่มตัวอย่างคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของคนด้วยความเชื่อมั่นสูงสุด ก็ไม่พบว่าระดับความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของชายและหญิงต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสภาพปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน เช่นสังคมเปิดโอกาสให้เพศหญิงมีบทบาทมากขึ้น ทั้งด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพ จากข้อมูลที่สภาสตรีแห่งชาติ (2523 : 87-88) ได้เสนอออกมา สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมของสตรีที่เปลี่ยนไป สตรีร้อยละ 80.01 เห็นว่าบุตรชายและบุตรสาวควรมีโอกาสได้รับการศึกษาเท่าเทียมกัน และจากการศึกษาของพลศักดิ์ จิรโกศิริ (2520) พบว่าครูส่วนใหญ่ยอมรับว่าเพศชายและเพศหญิงมีความเสมอภาคกัน การรับรู้บทบาทของตนเองในเพศหญิงจึงไม่แตกต่างจากเพศชาย นับตั้งแต่สังคมในครอบครัวและโรงเรียน และการที่สตรีมีโอกาสดำเนินการศึกษาสูงขึ้น ประกอบกับภาพพจน์ของสตรีไทยก็ได้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีกว่าเดิม ทำให้สตรีในปัจจุบันมีโอกาสดำรงตำแหน่งบริหารระดับสำคัญ ๆ จากการศึกษาของคณะอนุกรรมการพัฒนากิจกรรมและบทบาทสตรี (2523 : 63-114) พบว่า แรงงานหญิงเข้าสู่วงการวิชาชีพในอัตราไล่เลี่ยกับชาย สตรีไทยในปัจจุบันได้ดำรงตำแหน่งบริหารสำคัญ ๆ เช่น ตำแหน่งรองปลัดกระทรวง อธิบดี ผู้อำนวยการโรงพยาบาล และสถิติทางการศึกษาพบว่าจำนวนนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีการศึกษา 2520 มีนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย และจำนวนชายหญิงที่เข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษาก็ไม่แตกต่างกัน

การที่สตรีมีบทบาทสำคัญในด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมมากขึ้น มีสตรีไทยจำนวนไม่น้อยประสบความสำเร็จในการศึกษาและการทำงาน ถือได้ว่าเป็นข้อมูลสำคัญที่ทำให้

เพศหญิงรับรู้บทบาทและความสามารถของตนมากขึ้น เนื่องจากเห็นตัวแบบที่เป็นเพศเดียวกับคน ได้รับความสำเร็จในการศึกษาและการทำงาน ซึ่งการเห็นตัวแบบประสบความสำเร็จ เป็นข้อมูล หนึ่งในการพัฒนาความคาดหวัง เกี่ยวกับความสามารถของตนตามที่แมนดูรา เสนอไว้

และผลการวิจัยซึ่งพบว่า เพศหญิงและชายคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนใน การทำงานไม่แตกต่างกันนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ หมมไพโร อากรัตน์ (2526) ซึ่งพบว่า หญิงและชายมีพฤติกรรมและแนวโน้มพฤติกรรมในการตั้งมาตรฐานตนเองและความ เชื่อมั่นใน ตนเอง อันได้แก่การกำหนดคุณภาพและปริมาณของงานที่ตนควรทำได้ก่อนลงมือทำงาน และ การเชื่อว่าตนเองมีความสามารถที่จะทำงานได้สำเร็จไม่แตกต่างกัน

อนึ่งการที่การวิจัยนี้พบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถ ของตนในการทำงานที่กำหนดให้ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษานำที่พบว่านักเรียน หญิงคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนสูงกว่านักเรียนชาย อาจเนื่องมาจากการวัดความ คาดหวังในการศึกษานำไม่ได้กำหนดให้คาดคะเนด้วยความเชื่อมั่นสูงสุด ความมั่นใจของนักเรียน จึงแตกต่างกัน ดังนั้นคะแนนที่คาดหวังว่าจะทำได้นั้นไม่น่าจะนำมาเปรียบเทียบกันได้ อีกประการ หนึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานั้นสุ่มมาจากชั้นเรียนซึ่งมีนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย ซึ่งอาจมีผลต่อความ เชื่อมั่นในความสามารถของตน ทำให้นักเรียนหญิงมีคะแนนความคาดหวังสูง กว่านักเรียนชาย

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูงคาดหวังเกี่ยวกับความ สามารถของตนสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนต่ำ เป็นเรื่องที่น่าสนใจสำหรับครูซึ่ง มีส่วนสำคัญในการพัฒนาความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของนักเรียน เนื่องจากการที่ครู ประเมินผลการทำงานของนักเรียนนั้น เป็นข้อมูลอันหนึ่งที่นักเรียนจะรับรู้ความสามารถของตน การพูดชักจูงให้กำลังใจนักเรียนก็เป็นการเพิ่มความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนใน การทำงานได้เช่นกัน ครูควรกระตุ้นให้นักเรียนคิดถึงตนเองและความสามารถของตนในทางบวก โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนต่ำซึ่งในการวิจัยครั้งนี้พบว่านักเรียนกลุ่มนี้มี

ความคาดหวัง เกี่ยวกับความสามารถของคนต่ำกว่ากลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง การมีความคาดหวัง เกี่ยวกับความสามารถของคนในระดับต่ำย่อมก่อผล เสียในอนาคต เมื่อเผชิญกับงานยาก ซึ่งต้องใช้ทั้งความพยายามและความสามารถ โดยทำให้บุคคลให้ความพยายามและความเพียรในการทำงานไม่เต็มที่ และอาจเสี่ยงงานซึ่งตนคิดว่าไม่มีความสามารถพอที่จะทำให้สำเร็จได้ ซึ่งอันที่จริงคนสามารถทำได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย